

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.6.2.2016.MK

**Pani
Beata Holak
Kierownik
Miejsko - Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Surażu
ul. 11 Listopada 16
18-105 Suraż**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525, z późn. zm.) w zw. z art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 114, z późn. zm.) w dniach 22-23.02.2016 r. zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, w składzie:

1. Marek Kiryluk – starszy inspektor wojewódzki – przewodniczący zespołu kontrolnego,
2. Izabela Skorupska – starszy inspektor wojewódzki,

na podstawie upoważnienia nr 1/2016 znak: PS-I.431.6.2.2016.MK z dnia 18.02.2016 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, przeprowadził kontrolę, w trybie zwykłym, w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Surażu, ul. 11 Listopada 16, 16-010 Suraż, zwanym dalej MGOPS, Ośrodkiem.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli MGOPS pod poz. nr 1/2016.

Przedmiot kontroli i okres objęty kontrolą:

Ocena prawidłowości przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych w okresie od 1 września 2015 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Wykonywanie zaleceń w kontrolowanym zakresie oceniam pozytywnie z uchybieniami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, zwanej dalej ustawą, realizuje MGOPS, na podstawie §2 pkt 2 oraz §8 pkt 2 Statutu z dnia 31 stycznia 2007 r. Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Surażu (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2007r., Nr 49 poz. 396, z późn. zm.).

Kierownik MGOPS posiadał upoważnienie Burmistrza Suraża do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych i wydawania decyzji administracyjnych w tym zakresie (upoważnienie Burmistrza Suraża z dnia 1 kwietnia 2009 r.).

Prowadzeniem postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych zajmował się 1 pracownik Ośrodka, zatrudniony na stanowisku referenta (½ etatu), na podstawie zakresu czynności z dnia 01.09.2014 r., bez stosownego upoważnienia w tym zakresie.

Jak wyjaśnił Kierownik MGOPS nie utworzono komórki organizacyjnej do spraw świadczeń rodzinnych (art. 20 ust.4 ustawy) ze względu na wykonywanie pracy w tym zakresie przez jedną osobę na ½ etatu (stanowisko ujęte jest w Regulaminie Organizacyjnym Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suraziu z dnia 3 stycznia 2008 r.) .

W trakcie kontroli, wyjaśnień udzielał kierownik MGOPS.

Ocenę kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń:

W kontrolowanym okresie MGOPS przyznał osobom:

- 90 zasiłków rodzinnych z dodatkami,
- 3 zasiłki pielęgnacyjne,
- 3 specjalne zasiłki opiekuńcze,
- 9 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka,
- 1 świadczenie rodzicielskie
oraz wydał
- 8 decyzji odmownych.

Czynności kontrolne przeprowadzono poprzez losowo wybrane akta 25 spraw świadczeń rodzinnych przyznanych i wypłacanych w okresie zasiłkowym 2015/2016. Kontrolę przeprowadzono pod względem legalności, gospodarności i rzetelności.

Stwierdzono, że MGOPS przyjmował wnioski zgodne ze wzorami określonymi w:

- rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2013 r., poz. 3),
- rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 roku w sprawie postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2015 r., poz. 2284).

Wnioski oraz zawarte w nich oświadczenia i pouczenia były podpisane przez osobę ubiegającą się o świadczenie rodzinne. Ponadto zawierały dane wymagane w art. 23 ust. 3 ustawy. Do wniosków dołączane były dokumenty stanowiące podstawę ustalenia prawa do świadczeń, wymienione w art. 23 ust. 4 ustawy oraz w rozporządzeniach.

1) Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego

Na podstawie skontrolowanych 14 spraw zakończonych decyzjami (ponad 15%):

- 522.56.2015,
- 522.2.2016,
- 522.55.2015,
- 522.41.2015,
- 522.6.2015,
- 522.5.2016,
- 522.42.2015,
- 522.60.2015

- 522.12.2015,
- 522.69.2015,
- 522.95.2015,
- 522.4.2016 (tzw. złotówka za złotówkę),
- 522.3.2016 (tzw. złotówka za złotówkę),
- 522.5.2016 (tzw. złotówka za złotówkę).

W ww. sprawach ustalono, że do wniosków dołączone były m.in. dokumenty: zaświadczenia lub oświadczenia, określone w załącznikach nr 5-9 do rozporządzenia, potwierdzające wysokość dochodów uzyskanych przez członków rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy bądź wysokość dochodu utraconego lub uzyskanego, na podstawie których był wyliczany przeciętny miesięczny dochód rodziny oraz inne dokumenty określone w § 2 i § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne oraz § 2 i § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 roku w sprawie postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne.

Po rozpatrzeniu wniosków, na podstawie ww. dokumentów oraz po spełnieniu warunków określonych w art. 4-6 ustawy Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do zasiłków rodzinnych. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji. W przypadku ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego przyznawano dodatki rodzinne, wymienione w poszczególnych wnioskach.

Na podstawie skontrolowanych akt ustalono, że zasiłki rodzinne przyznawano osobom wymienionym w art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy w przypadku, gdy dochód rodziny, który w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 674 zł lub 764 zł, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238).

Zasiłki rodzinne były przyznawane na okres zasiłkowy 2015/16. Dodatki były przyznawane jednorazowo (z tytułu urodzenia dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego), na rok szkolny (dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania) lub okres zasiłkowy (dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego).

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka

W aktach znajdował się odpis skrócony aktu urodzenia dziecka bądź jego kopia oraz zaświadczenie lekarskie o pozostawianiu przez kobietę pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji. Świadczenie przyznawane było jednorazowo wraz z decyzją przyznającą zasiłek rodzinny. Wysokość dodatku zawarta w decyzji określona była prawidłowo (1000 zł).

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Świadczenie przyznawane było jednorazowo we wrześniu wraz z decyzją przyznającą zasiłek rodzinny i ewentualnie z innymi dodatkami. Decyzje określały prawidłową wysokość dodatku – wypłata jednorazowa w kwocie 100 zł.

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

W aktach sprawy znajdowały się zaświadczenia potwierdzające fakt nauki dziecka w szkole ponadgimnazjalnej poza miejscem zamieszkania. Dodatek przyznawano na okres 10 miesięcy, w okresie pobierania nauki, z wyłączeniem miesięcy letnich: lipiec, sierpień. W 1 przypadku w decyzji znak: 522.6.2015 błędnie określono wysokość ww. dodatku (z powodu braku aktualizacji programu komputerowego do obowiązujących przepisów).

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Do dokumentacji dołączono: zaświadczenie pracodawcy o udzieleniu urlopu wychowawczego i o okresie, na jaki urlop został udzielony oraz zaświadczenia o pozostawaniu w zatrudnieniu (jego formie – umowa na czas nieokreślony) i zaświadczenie ZUS stwierdzające, że osoba ubiegająca się była zgłoszona do ubezpieczenia społecznego.

- dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka

W aktach sprawy osoby ubiegającej się o przyznanie ww. dodatku znajdował się pełny odpis aktu urodzenia dziecka, z którego wynikało że ojciec dziecka jest nieznany lub odpis skrócony aktu zgonu jednego z rodziców.

- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

Ww. dodatek był przyznawany matce na trzecie lub na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego. W 1 przypadku z okazanej decyzji znak 522.6.2015 z dnia 02.10.2015 r. błędnie wskazano osobę uprawnioną do ww. dodatku.

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Do dokumentacji dołączano orzeczenia o niepełnosprawności dziecka. Dodatek przyznawano do końca miesiąca, na jaki ustalono niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności. Wysokość dodatku uzależniona była od wieku dziecka.

Ośrodek wydał 1 decyzję znak 522.41.2015 ustalającą wypłatę świadczeń rodzinnych w formie rzeczowej z powodu marnotrawienia wypłacanych świadczeń rodzinnych lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem. Jednak w podstawie prawnej ww. decyzji nie powołano się na art. 17a ustawy.

Nieprawidłowości w zakresie przyznawania dodatków do zasiłku rodzinnego nie stwierdzono.

MGOPS w 3 przypadkach ustalał również wysokość zasiłku rodzinnego w przypadku przekroczenia progu dochodowego zgodnie z art. 5 ust. 3-3d ustawy (obowiązującej od 01.01.2016 r.). Kwota przysługujących zasiłków rodzinnych oraz dodatków w danym miesiącu była wyliczona proporcjonalnie do różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą o którą został przekroczony dochód rodziny.

2) Zasiłek pielęgnacyjny

Na podstawie skontrolowanych 2 akt spraw (ponad 66%) zakończonych decyzjami: 532.3.2015 i 532.2.2015 stwierdzono, że Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do zasiłków pielęgnacyjnych, na podstawie wniosków oraz wymaganych dokumentów m.in. orzeczenia o niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności oraz dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o zasiłek pielęgnacyjny. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji.

W skontrolowanych sprawach (2 decyzje) stwierdzono, że zasiłki pielęgnacyjne przyznawane były:

- osobom uprawnionym, tj. niepełnosprawnym dzieciom, osobom niepełnosprawnym w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymowały się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- od miesiąca złożenia wniosku w organie właściwym do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływał termin ważności orzeczenia, a w przypadkach ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności na trwale – bezterminowo,
- w prawidłowej wysokości, tj. 153 zł miesięcznie, stosownie do §3 pkt 6 rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238).

W kontrolowanym okresie nie wydawano decyzji przyznających świadczenia pielęgnacyjne.

3) Specjalny zasiłek opiekuńczy

Na podstawie skontrolowanych 2 akt spraw (ponad 66 %) zakończonych decyzjami: 525.5.2015 i 525.8.2015 stwierdzono, że Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do specjalnych zasiłków opiekuńczych, na podstawie wniosków oraz wymaganych dokumentów m.in. orzeczenia o niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności oraz dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o specjalny zasiłek opiekuńczy. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji.

Do wniosku dołączone były następujące dokumenty:

- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wydane osobie, nad którą ma być sprawowana opieka),
- kopia dowodów osobistych, z których wynika stopień pokrewieństwa warunkujący obowiązki alimentacyjny pomiędzy osobą sprawującą opiekę oraz wymagającą opieki,
- oświadczenia dotyczące wysokości dochodu,

Ponadto akta sprawy zawierały:

- kwestionariusz wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego z wnioskodawcą zawierający m.in. opis sprawowania stałej opieki nad osobą wymagającą opieki wyliczenie dochodu w celu ustalenia dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę. Pod względem gospodarności dokonano ponownej weryfikacji ustalenia dochodu rodziny,
- w 1 przypadku dokument potwierdzający rezygnację z zatrudnienia potwierdzony przez pracodawcę, w 2 przypadku – potwierdzenie ubezpieczenia osoby uprawnionej w KRUS na wniosek.

4) Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

Na podstawie skontrolowanych 2 akt spraw (ponad 22%) zakończonych decyzjami: 526.6.2015, 526.1.2016 stwierdzono, że Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, na podstawie wniosków oraz wymaganych dokumentów m.in.: dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o jednorazową zapomogę z tytułu

urodzenia dziecka, odpisu aktu urodzenia dziecka, zaświadczenia lekarskiego, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu oraz oświadczeń o dochodzie, wymienionym w załącznikach nr 5-9 do rozporządzenia. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji. Na podstawie wydanych 2 decyzji stwierdzono, że jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka przyznawano osobom uprawnionym, tj. matce dziecka, w wysokości 1000 zł jednorazowo. Dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał 1922 zł. Z wnioskiem o ww. świadczenie występowano w nieprzekraczalnym terminie, wynikającym z art. 15 b ust. 3 ustawy.

O jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka nie występowały w kontrolowanym okresie osoby samotnie wychowujące dzieci (wymienione w piśmie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 lutego 2014 r., znak: DSR-IV-074-89-1-TW/14).

5) Decyzje odmowne

Skontrolowano 4 decyzje odmawiające prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami (50%):

- 522.68.2015,
- 522.53.2015,
- 522.87.2015.
- 522.96.2015

ze względu na przekroczenie dochodu rodziny, w przeliczeniu na osobę, określonego w §1 ust. 1 rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna.

6) Świadczenie rodzicielskie

Ośrodek przyznał 1 świadczenie rodzicielskie osobie uprawnionej (matce) do ukończenia przez dziecko 52 tygodni. Kwotę przysługującą za niepełny miesiąc ustalono zgodnie z art. 17 c ust. 7 ustawy.

Pod względem rzetelności, na podstawie skontrolowanych akt spraw stwierdzono, że Ośrodek prowadził postępowania administracyjne w terminach wymaganych ustawą oraz kpa. Wszystkie skontrolowane decyzje spełniały wymogi określone w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267, z późn. zm., aktualna publikacja Dz. U. z 2016 r., poz. 23). Stwierdzono jednak:

- brak w decyzji określenia podstawy prawnej lub brak powołania się na konkretny przepis (podawany był ogólny artykuł bez wskazania ustępu i punktu),
- brak w pouczeniu decyzji wskazania właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego do rozpatrzenia odwołania.

Pod względem gospodarności, na podstawie skontrolowanych akt spraw, stwierdzono że Ośrodek właściwie ustalał wysokość dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę oraz wysokość świadczeń (za wyjątkiem ww. przypadku związanego z niewłaściwym określeniem wysokości dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania).

Wykaz skontrolowanych spraw znajduje się w aktach kontroli.

Mając na uwadze powyższe uchybienia, wykonywanie zadań w kontrolowanym okresie oceniam pozytywnie z uchybieniami.

Przyczyną stwierdzonych uchybień przy realizacji kontrolowanych zadań przez Ośrodek było niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz kodeksu postępowania administracyjnego.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone uchybienia są: 1 pracownik w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy oraz Kierownik Ośrodka – w zakresie nadzoru nad realizacją kontrolowanych zadań.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego znak: PS-I.431.6.2.2016.MK z dnia 23.03.2016 r. nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe oceny i ustalenia wnoszę o:

- 1) wystąpienie z wnioskiem do Burmistrza Suraza o wydanie upoważnienia, dla pracownika MGOPS, do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych,
- 2) prawidłowe określanie w decyzjach administracyjnych wysokości dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole, poza miejscem zamieszkania,
- 3) prawidłowe ustalanie osób uprawnionych do dodatku z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej w przypadku zmiany sytuacji rodzinnej,
- 4) konkretne wskazywanie przepisu (z uszczegółowieniem w razie potrzeby do ustępu i punktu) w podstawie prawnej decyzji,
- 5) wskazywanie w pouczeniu decyzji właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego, do rozpatrzenia odwołania.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Henryk Łapiński
Burmistrz Suraza